

tot el menjar de les tandes (llevat del fresc); portar alguns dels familiars dels nens de la tanda, el Dia de Pares, de Castellcir que era on els havia deixat l'autocar, fins a la Casa Nova, etc. El Ramon Casamada amb el seu Jeep i després amb el Citroën s'hi va bolcar, ajudant, en aquest aspecte; era gairebé allò que es diu que els cotxes ja li anaven sols de tantes vegades de fer aquell camí. Foren vehicles de totes marques els que pujaren una vegada i una altra. Aquesta necessitat de vehicle va empènyer a comprar un Jeep, «el Sevillano», que va fer molt de servei. Durant les tandes, a més, el tenien allà a la

casa i era un motiu de tranquil·litat per a tots.

Un cop acabades totes les tandes, venia la feina de fer números. I, llest l'aspecte econòmic, i ja de cara a l'hivern, altra volta els treballs de cap de setmana a la Casa Nova per anar-la millorant, els cursets de monitors, la preparació de les tandes i, finalment, a l'estiu, de nou l'anunci «Ja apunten per Colònies!», mentre s'estava fent altra vegada, en el menjador d'alguna casa, el programa de menús pels nens i nenes del nostre poble, que anirien a passar junts uns dies de formació i d'esbarjo en plena natura.

LES COLÒNIES EN LA VIDA D'UNA PERSONA

PAQUITA ESPADA i CORTÉS

Se m'ha demanat que toqués aquest tema, i jo he dit més d'una vegada que m'agradaria tenir temps i saber per fer un llibre de tot el què hi he viscut. Perquè amb tants anys d'estar-hi dintre, tinc matèria: He anat 14 anys de cuinera a Castellcir i dues a la Pahissa de Monistrol; durant molts anys es feren les inscripcions de les tandes a casa meua i era membre de Junta; quan hi havien persones que no podien esperar la recollida d'ampolles de xampany, me les portaven a casa o les anava a buscar a casa seva; vaig anar cada any al Servei de Vacances i Colònies a demanar els permisos de tandes, i després a recollir-los, etc. De manera que, com veieu, per a mi tot l'any era Colònies.

Quan i perquè vaig començar a anar a Colònies

Vaig començar l'any 1968. Els motius són tres: Primer perquè des de petita sempre havia desitjat poder-me entregar als altres (cosa que ja m'havia ensenyat la meua mare) i després perquè quan vingueren a dir-

La Paquita Espada fent un parentesi de la cuina un Dia de Pares de 1971 per veure l'actuació dels nens i nenes.

m'ho feia dos dies que havíem enterrat la meva mare i jo feia un mes i quatre dies que havia plegat de treballar: com veieu estava ben lliure i sola.

La meva relació amb pares, monitors i infants

La meva relació amb els pares, quan va ser més extensa fou quan feien les inscripcions a casa meva. tot i que tenien una hora concreta per fer-ho amb els monitors i Junta, venien a totes hores i això em va portar a conèixer una gran quantitat de gent i fer-hi grans xerrades. Pocs vegades me'n deien queixes, al contrari gairebé tothom estava content de les Colònies.

Amb els monitors els primers anys hi havia una mica de barrera, però després no sols no n'hi va haver sinó que la cuina era el lloc on havíem passat les hores més maques tots plegats, ja que si el temps ho permetia algunes vegades preniem el cafè a la cuina i passàvem unes estones molt agradables encara que després les cuineres havíem de córrer molt. Erem tots com una família. jo me'ls estimava molt, tant com ells a mi, perquè durant l'any, a més de les trobades que fèiem de tant en tant, em venien a veure sovint a casa. Recordo que un dia en una reunió, la Junta es lamentava una mica de l'actuació dels monitors i jo els vaig defensar tant que Mn. Jaume, a.c.s., em va dir ben fort: «Vós cal·leu, perquè pels monitors vós no sòu una mare, sinó una marassa!» Però és que s'ho havien guanyat.

Amb els infants hi havia tingut molt poca relació, perquè jo estava sempre dintre aquella cuina (que per cert la de Castellcir era ben trista), i només sortia per anar al lavabo, però ells, pobres, quam em veien sempre en deien coses.

Aspectes positius que he vist a Colònies

Que són fabuloses pels infants, perquè aprenen a conviure. Aquesta

és una cosa que tenen molt en compte els monitors: res de grupets ni d'amiguets, que conviuguin amb tots. Jo he vist tres casos de nens molt isards que han tornat de Colònies completament canviats, i els pares de tots tres m'han dit el mateix: després de recórrer molts metges i de gastar-nos molts diners, no havíem aconseguit tant com el que han aconseguit les Colònies. Inclús és bo pels monitors i per la gent de Junta, ja que s'aprèn a estimar, a conviure i a respectar el pensar dels altres.

Què ha significat l'estar tants anys com a cuinera i formar part de la Junta

Aquella cuina el primer que ha significat per a mi és haver descobert el jovent d'avui. Si no hagués sigut aquella cuina, fóra com la majoria de persones de la meva «quinta», que no s'hi poden avenir. Allà he vist que és molt diferent de la nostra. juga més net, no vol dir que hi ha de tot, però generalment no hi ha aquelles enveges, ni aquelles crítiques que hi havia en la nostra. Són més reservats, això sí, però s'estimen més i s'ajuden molt.

També m'ha servit per saber conviure amb tothom. Perquè allà a la cuina era la sala d'estar, on s'acollia tothom. Fins i tot la Guàrdia Civil, quan els tocava fer ronda per allà entraven i deien que ja s'hi quedarien, amb aquell ambient.

El formar part de la Junta de Colònies em va servir per aprendre d'anar a reunions, per conèixer una sèrie de gent molt maca que si no hagués sigut per això no hauria conegut. Teníem les nostres topades, però com que hi havia estimació, tot passava de seguida.

Algun fet que em causà angouxa

Va ser al meu primer any d'anar-hi, o sigui el 1968. Des que vam arribar a la casa el 3 de juliol que no es parlava d'altra cosa que de celebrar la festa de St. Cristòfor: la benedic-

ció de cotxes el matí, el dinar, la festa a la tarda. El dia 10 tothom treballava per la preparació, i allà a quarts d'11 del matí, per un fet involuntari, es va encendre la pallissa, amb una calor i un vent que feia, i unes flamarades tan grosses que feien feresa de debò. I gairebé no teníem aigua. Si arriba a agafar-se al bosc, hauria sigut terrible. Van ser unes hores que Déu vulgui que no les passi mai ningú.

Moments dels que guarda millor recordar i perquè

Això és molt difícil de contestar, perquè són tants els records i les hores de joia viscudes a Colònies, que no sé com expressar-ho, perquè jo ni en la meva infantesa, adolescència, joventut i maduresa, mai no les havia viscudes. No us penseu, però, que tot van ser flors i violes, perquè també cada any hi havia plorat. Però jo guardo el record dels bons moments. Aquelles Eucaristies a la una i les dues de la nit, quan acabàvem la feina, a la llum d'una espelma, tan participades, i tan viscudes Quan pujaven un o varis membres de Junta o els monitors d'altres tandes i es quedaven a sopar El Joan Llop, que també cada any venia a veure'ns. Això són hores inesborrables. I, no us penseu, quan venien moltes vegades ja tothom estava de sopar i aleshores, si no hi havia «restos de sèrie», el sopar consistia en pa amb tomàquet i truita. Però la convivència era tot.

Recordo que l'última vegada que va pujar Mn. Jaume, el portà la Núria Casamada amb la nena i el Joan Piñot i la Mercè: van marxar a les tres i deu de la matinada (i això com tantes vegades que venia gent). Quan marxaven, nosaltres encara teníem la plateria per rentar i per això vam anar a dormir a dos quarts de cinc, però jo vaig dir: «Aquesta cuina és molt dura, ens fem uns tips de treballar, però aquestes estones t'ho recompensen tot». I em van contestar: «Aquestes hores passades aquí no tenen preu».

Amb poques paraules: Moltes persones amb immenses fortunes no han tingut les satisfaccions i proves d'afecte que jo he tingut.

Anècdotes

Us en podria explicar un sac, però us en diré algunes: La primera va ser l'any 1969. Un diumenge de juny vam anar a arreglar la casa de Colònies, la piscina i el camí per deixar-ho a punt per les tandes. Anàvem 50 persones. A l'arribar a Castellcir el camió que transportava el tractor el va deixar allà, i per tant, faltava un xòfer El Ramon Casamada va dir a la seva filla Núria. «Tu què vols portar, el Jeep o el tractor?» I va agafar el Jeep on hi anava jo. Ella tenia 16 anys i a mi em va agafar un tremolor de cames, de pensar que aquella criatura ens havia de portar Però: Hi havia un revolt en el camí, que en dèiem la Plaça de Catalunya i que tothom temia perquè era molt tancat i s'havien de fer vàries maniobres per girar Doncs, bé, ella ho va fer en una de sola. De fet, no sé de què m'havia espantat jo: d'una criatura que s'enfilava a dalt de la teulada amb els homes a canviar les teules, t'ho pots esperar tot. Però em sembla que no va quedar cap sant que jo no m'hi vagi encomanar

Un altre va ser un dissabte que vam anar a la Casa Nova després de Colònies a celebrar-ne el final de les tandes. Uns quants vam anar-hi abans i entre ells el Cisco Daví. I va tenir una idea de les seves: Va agafar una cadira vella, a les potes de davant hi va posar uns pantalons i, no sé com, va muntar uns homes assegut a aquella cadira. Com que aquell vespre allà dalt feia bastant fred, li va posar una bufanda, ben embolicat, una gorra i guants i una ampolla de conyac buida al costat, i el va posar sota la casa en un revolt del camí, arran de marge. Donava ben bé la sensació de que estava assegut a terra. No cal dir que cada cotxe que pujava parava: un va obrir el cotxe, va treure un diari i el ven-

tava, un altre va treure colònia i la tovallola per retornar-lo, un tercer va anar per posar-lo dins el cotxe per portar-lo a la casa. Tot això mirat des de dalt la casa era com veure una pel·lícula.

El tercer va ser l'any 1969. Com que la Dolors de cal Cego el dissabte i el diumenge havia de baixar a Castellar per anar al Bar del Pi, pujava a ajudar-me la Joana Sánchez. Un dia la Joana va ser padrina i va voler que cuinera i monitors en participéssim, i el dissabte va pujar pastes seques, xampany i tabac ros i negre, dient que volia que ho celebréssim el dilluns quan hi hagués la Dolors. Aquest dia, vam quedar amb els monitors que quan haguéssim acabat de rentar els plats aniríem a la sala de monitors i tots plegats ho celebrariem. Jo ja tenia una mica de por d'anar allà a l'hora de les reunions, perquè segons el moment en que estessin el Sr Llop probablement ens clavaria un envit, i per això vaig dir: Comenceu a passar que jo ja vinc. La Mercè Garròs, que és una bona fe, ho hauria fet, però la Dolors, més pícara, va dir-me: —Oi que t'ho han encarregat a tu?, doncs vés al davant. Abans d'entrar no sentíem, a dins, ni el respirar de ningú. Truquem. L'una portava les pastes, l'altra el xampany i l'altra el tabac. A

l'entrar, amb la mirada que ens donà el «Jefe» si haguéssim sigut de cera hauríem quedat foses. Vam dir el que hi anavem a fer i ningú ens contestà. Vam deixar-ho sobre la taula, destapàrem els paquets i ens vam asseure a darrera, a un tros de sofà que hi havia, i continuà el silenci. Davant l'èxit, ens aixecàrem i marxàrem. Una monitora ens va dir: —Ja marxeu? Jo li vaig contestar: —Home!, amb l'acolliment que ens heu fet, ens en doneu l'aire d'agafar la porta. Quan vam ser fora jo vaig dir: —Quina barra! Quin paper de fer-nos. I la Dolors contestà: —Què vols que et digui. Un paperàs, paperàs, no que no ens l'han fet, però Déu n'hi do! L'endemà els monitors ens comentaven que la raó era que hi acabava d'haver un «rapapolyo» i per tant aquell era el moment pitjor. Però, tot i amb això quan vam anar al quarto dels monitors ho vam trobar tot buit, les plates i les ampolles. I nosaltres ens havíem quedat «descompuesta y sin novio!». Però els tips de riure que ens hem fet, tant la Mercè, com la Dolors, com jo, parlant d'aquest fet, no tenen preu!

Per acabar: Per mi la vida de Colònies ha sigut aprendre d'estimar més, de callar, de conviure, i fins i tot vaig canviar molt el meu caràcter

COLLES

JOSEP AVELLANEDA, FRANCESC DAVÍ i ANTONI ARDERIUS

Fer memòria de les activitats i objectius portats a terme anys enrera, no és gaire senzill, però aprofitant que els moments passats i les anècdotes sempre són fàcils de recordar, ens posem a regirar papers i fotografies per tal de facilitar-nos la tasca.

Durant els anys 1967-70, després de les tandes de Colònies a Castellcir, es procurava donar continuïtat a l'amistat i coneixença que s'havia aconseguit durant aquells dies

d'estada a la Casa Nova del Castell, portant a terme activitats d'esplai els dissabtes i alguns diumenges durant l'any.

Les reunions es portaven a terme als locals dels baixos de la Rectoria, on temps enrera, abans de la fundació de l'Obra de Colònies, un grup de jovent hi portava a terme les seves activitats. Aquest grup s'anomenava «Colles» segons es deduïa de les banderoles que hi havien dins del local quan hi entràrem nosaltres per